

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Ректор Харківського національного
медичного університету,

д. мед. н., професор В. А. Капустник

" 25 " _____ 2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 1

фахового семінару з попередньої експертизи

наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів
дисертаційної роботи здобувачки кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ

Федотової Олени Леонідівни на тему «Ортопедичне лікування пацієнтів з
посттравматичними дефектами верхньої щелепи двошаровими знімними

пластинковими протезами з обтуруючою частиною»

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 221 – Стоматологія

від 12 січня 2021 року

Голова фахового семінару: доктор медичних наук, професорка
Назарян Розана Степанівна, завідувачка кафедри стоматології дитячого віку та
імплантології ХНМУ.

Присутні члени фахового семінару: доктор медичних наук, професорка
Кривенко Людмила Станіславівна, професорка кафедри стоматології
дитячого віку та імплантології ХНМУ, кандидат медичних наук, доцентка
Дюдіна Ірина Леонідівна, доцентка кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ.

Присутні: к. мед. н., доцентка Бережна О. О., асистентка Погоріла А. В.,
к. мед. н., асистентка Хлистун Н. Л., к. мед. н. Ярина І. М., асистент Запара П. С.,
асистент Білобров Р. В.

Порядок денний:

1. Проведення фахового семінару з попередньої експертизи наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи здобувачки кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ Федотової Олени Леонідівни на тему: «Ортопедичне лікування пацієнтів з посттравматичними дефектами верхньої щелепи двошаровими знімними пластинковими протезами з обтуруючою частиною», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 221 – Стоматологія. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради ХНМУ (протокол № 5 від 17.05.2017 року). Науковий керівник – завідувач кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ, доктор медичних наук, професор Янішен Ігор Володимирович.

Термін виконання: 2017 – 2021 рр.

Слухали:

1) Доповідь асистентки кафедри ортопедичної стоматології Федотової О.Л. за темою дисертації.

Із запитаннями до дисертантки та в обговоренні результатів роботи виступили: д. мед. н., професорка Кривенко Л. С., к.мед.н., доцентка Дюдіна І. Л., д.мед.н., професорка Назарян Р.С., к.мед.н., доцентка Бережна О.О., асистентка Погоріла А.В.. Здобувачці було поставлено 16 запитань, на які одержано вичерпні, чіткі відповіді.

2) Із характеристиками роботи та зауваженнями, що зроблено під час рецензування роботи виступила член фахового семінару, рецензентка, д. мед. н., професорка Кривенко Людмила Станіславівна.

3) Виступила членкиня фахового семінару, рецензентка, к. мед. н., доцентка Дюдіна Ірина Леонідівна із рецензією на дисертаційну роботу.

Члени фахового семінару з попередньої експертизи наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, заслухавши та обговоривши дисертацію здобувачки кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ Федотової Олени Леонідівни на тему: «Ортопедичне

лікування пацієнтів з посттравматичними дефектами верхньої щелепи двошаровими знімними пластинковими протезами з обтуруючою частиною», ухвалили такий висновок:

**Актуальність теми та її зв'язок з планами
наукових робіт установи**

Зміни в соціально-політичному устрої держави й навколишньому середовищі, що відбуваються упродовж останніх десятиліть, не могли не позначитися на стані здоров'я мешканців України. Аналіз літературних даних показує, що зростання соціальної напруженості, погіршення екологічних обставин, погіршення кримінальної ситуації в країні впродовж досліджуваних років призвели до збільшення кількості дефектів обличчя й зубощелепної системи в результаті травм, поранень, вроджених патологій та онкологічних захворювань.

Особливо складною є реабілітація пацієнтів з набутими дефектами верхньої щелепи, при яких серйозно порушуються життєвоважливі функції дихання, ковтання, звукоутворення, мовлення, жування. На цей час немає чіткої концепції ведення цієї категорії хворих. Лікування та реабілітація хворих з набутими щелепно-лицевими дефектами є актуальними медико-соціальними проблемами сучасної стоматології. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

Дисертаційне дослідження проведено в рамках науково-дослідної роботи Харківського національного медичного університету МОЗ України "Профілактика, діагностика та лікування основних стоматологічних захворювань" (№ держреєстрації 0110U001872), зокрема, відповідно до плану наукових досліджень кафедри ортопедичної стоматології "Удосконалення методів ортопедичного лікування стоматологічних хворих з урахуванням індивідуальної реабілітації" (№ держреєстрації 0110U002619). Дисертантка є одним із співвиконавців фрагментів цих досліджень.

**Наукові положення, розроблені особисто здобувачем,
та їхня новизна**

У дослідженні з позицій системного підходу до забезпечення якості удосконалено лікування пацієнтів із посттравматичними та післяопераційними дефектами верхньої щелепи у системі клініко-лабораторних технологій виготовлення зубних протезів з obturуючою частиною шляхом обґрунтування, розроблення та клінічного застосування нового матеріалу для виготовлення двошарового базису. Уперше за результатами дослідження було розроблено та впроваджено в промислове виробництво новий вітчизняний А-силіконовий ММП на основі полівінілацетату.

На основі фізико-механічних лабораторних досліджень проведено порівняльне оцінювання фізико-механічних властивостей розробленого матеріалу та його закордонних аналогів.

Удосконалено методику виготовлення двошарового базису знімних конструкцій зубних протезів з obturуючою частиною пацієнтам із посттравматичними та післяопераційними дефектами зубо-щелепної системи.

На підставі клінічних досліджень науково доведено застосування двошарових знімних конструкцій зубних протезів з obturуючою частиною за рахунок оптимізації клініко-лабораторного етапу виготовлення та комплаєнтності конструкційних та допоміжних матеріалів.

Запропонований алгоритм ортопедичного лікування пацієнтів із посттравматичними та післяопераційними дефектами зубощелепної системи, яким виготовлені знімні протези з obturуючою частиною за клініко-психологічними індикаторами.

**Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень і
рекомендацій**

Сформульовані авторкою положення висновки достатньо аргументовані і адекватні поставленій меті та завданням дослідження, мають теоретичне та практичне значення. При виконанні роботи дисертанткою був вибраний методично правильний науковий підхід для вирішення поставлених завдань. Дисертантка самостійно провела весь комплекс лабораторних та клінічних досліджень. Первинний матеріал повністю зібрано авторкою, а також виконано систематизацію, статистичний та клініко-інформаційний аналіз, проліковано пацієнтів, узагальнено виявлені у дослідженні закономірності. На основі виконаних безпосередньо авторкою лабораторних та клінічних досліджень написано всі розділи дисертації, сформульовано висновки та практичні рекомендації. У роботах, опублікованих у співавторстві, участь здобувача є визначальною. Поглиблений аналіз використаних здобувачем об'єктових методів дослідження свідчить про їх сучасність, різноманітність, доцільність у застосуванні, високу інформативність та повну відповідність основній меті даного науково-прикладного дослідження запланованим завданням, що повністю забезпечило отримання найбільш обґрунтованих та достовірних даних. Слід зазначити, що всі наукові положення та висновки ґрунтуються на результатах достатнього обсягу клінічних, спеціальних, та статистичних методів дослідження, що забезпечило достовірність отриманих авторкою наукових результатів. Не викликає сумніву наукова новизна положень та сформульованих на їхній основі висновків.

Наукове та практичне значення одержаних результатів

Проведена науково-дослідна робота має теоретичне та практичне значення в стоматології. На підставі результатів авторкою впроваджено у промислове виробництво та клінічну практику вітчизняний А-силіконовий матеріал для виготовлення двошарового базису.

Результати лабораторних випробувань дозволили доцільно застосовувати розроблений матеріал при виборі та обґрунтуванні конструкції зубного протезу, а дослідження його клініко-технологічних властивостей дозволили виготовити

двошаровий базис за удосконаленою методикою, що напряду відбилося на якості лікування двошаровими знімними пластинковими протезами з обтуруючою частиною та показниками якості життя пацієнтів.

Дослідження клініко-технологічних властивостей матеріалу було проведено з урахуванням якості знімного протезування в цілому шляхом одержання суб'єктивної оцінки пацієнта.

Використання результатів роботи

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у клінічну практику та навчальний процес кафедр ортопедичної стоматології Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава), ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», ПВНЗ «Київський медичний університет УАНМ, Харківської медичної академії післядипломної освіти, а також та впроваджено у лікувально-діагностичний процес стоматологічних поліклінік: КЗОЗ «Харківська міська стоматологічна поліклініка №2», КЗОЗ «Харківська міська стоматологічна поліклініка №4», КЗОЗ «Харківська міська стоматологічна поліклініка №6», комунальне некомерційне підприємство «Міська стоматологічна поліклініка №7» Харківської міської ради, КЗОЗ «Валківська ЦРЛ» та університетського стоматологічного центру Харківського національного медичного університету МОЗ України.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях

та особистий внесок у них автора

За матеріалами дисертації опубліковано 11 статей (2 міжнародних у виданнях ЄС, 1 з них – у наукометричному виданні SCOPUS, 7 – у наукових фахових виданнях України, 1 з них – у наукометричному виданні Web of Science, 2 додаткові), 7 тез доповідей (4 з яких у міжнародних виданнях).

1. Федотова О.Л. Quality of orthopedic rehabilitation of patients with post-traumatic defects of the upper jaw by characteristics of biocenosis of the oral cavity /

І.В. Янішен, О.Л. Федотова, Н.Л. Хлистун, О.О. Бережна, Р.В. Кузнецов // *Wiadomosci Lekarskie*. – 2020. – № 10. – С. 2138-2143. *(Автором проведено оцінювання якості ортопедичної реабілітації пацієнтів, аналіз результатів та статистичну обробку даних)*.

2. Федотова О.Л. The effect analysis of the double-layer bases in removable dentures with occlusive part on the microcirculatory state of the denture foundation area vessels / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, Н.Л. Хлистун, П.Л. Ющенко, А.В. Доля // *Світ медицини та біології*. – 2020. – № 2 (72). – С. 142-145. *(Автором проведено дослідження, аналіз результатів та статистичну обробку даних)*.

3. Федотова О.Л. Evaluation of orthopedic treatment efficiency of patients with post-traumatic defects of the upper jaw by the indicators of quality of life / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, Н.Л. Хлистун, Ф.Р. Криничко, В.Е. Хомченко // *Web of Scholar*. – 3(45). – 2020. – С. 16-19. *(Автором проведено оцінювання якості життя пацієнтів, аналіз результатів та статистичну обробку даних)*.

4. Федотова О.Л. Порівняльна оцінка результатів лабораторного дослідження міцності адгезії А-силіконового матеріалу при виготовленні двошарових конструкцій знімних протезів / І.В. Янішен, П.С. Запара, О.Л. Федотова // *Український стоматологічний альманах*. – 2018. – № 4. – С. 5-10. *(Автором проведено порівняльну оцінку результатів дослідження та статистичну обробку даних)*.

5. Федотова О.Л. Дослідження токсичного впливу удосконаленого вітчизняного А-силіконового матеріалу для м'яких підкладок на процеси життєдіяльності лабораторних тварин / О.Л. Федотова // *Вісник проблем біології і медицини*. – 2018. – Вип. 4, том 2 (147). – С. 360-363.

6. Федотова О.Л. Оцінка мікроекології ротової порожнини в період адаптації до двошарових конструкцій зубних протезів із obturуючою частиною / О.Л. Федотова // *Вісник проблем біології і медицини*. – 2019. – Вип. 1, том 1 (148). – С. 356-361.

7. Федотова О.Л. Laboratory Justification for the Selection of a Soft Substrate and Acrylic Plastics in the Manufacture of Two-Layer Designs of

Removable Dentures / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, П.С. Запара, А.В. Погоріла, М.В.Сохань // Новини стоматології. – 2019. – № 1 (98). – С. 41-44. *(Автором проведено лабораторне дослідження, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

8. Федотова О.Л. Clinical technologies for providing the quality of dental orthopedic treatment using patient-oriented innovations on base of material science / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, П.Л. Ющенко, А.В. Ярова, К.Ю. Андрієнко // Новини стоматології. – 2019. – № 2 (99). – С. 58-63. *(Автором здійснено клінічне обстеження пацієнтів, статистичне опрацювання даних, аналіз результатів).*

9. Федотова О.Л. Багатофакторна оцінка властивостей А-силіконових матеріалів при виготовленні двошарових базисів знімних протезів / О.Л. Федотова // Новини стоматології. – 2019. – № 1 (98). – С. 6-10

10. Федотова О.Л. Оцінка фізико-механічних і клініко-технологічних властивостей А-силіконових матеріалів при виготовленні двошарових базисів знімних протезів / О.Л. Федотова // Експериментальна та клінічна стоматологія. – 2018. – № 3 (4). – С. 34-39.

11. Федотова О.Л. Значення рівня якості життя при ортопедичному лікуванні хворих з посттравматичними дефектами верхньої щелепи / І.В. Янішен, О.Л.Федотова // World Science. – 2017. – № 1 (17), vol. 4. – С. 47-52. *(Автором проведено оцінювання властивостей матеріалів та статистичне опрацювання даних).*

12. Федотова О.Л. Microecology of the oral cavity in the period of adaptation to removable dentures / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, М.В. Сохань, М.М Сохань // World Science. – 2017. – № 4 (20), Vol. 6. – С. 13-17. *(Автором проведено дослідження мікроекології ротової порожнини, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

13. Федотова О.Л. The dependence of the quality of life of patients with posttraumatic defects of the upper jaw from orthopedic treatment / І.В. Янішен, О.Л. Федотова // «Ternopil Dental Summit» : науково-практична конференція з міжнародною участю, присв. 60-річ. «ТДМУ ім.І.Я.Горбачевського», Тернопіль,

2017 / ТДМУ ім.І.Я.Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль, 2017. – С.182-184. *(Автором проведено оцінювання якості життя пацієнтів, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

14. Федотова О.Л. Comparative assessment of the quality of orthopedic treatment according to EMG data in patients with removable dentures manufactured using different laboratory techniques / І.В. Янішен, П.С. Запара, О.Л. Федотова, С.Ф. Запара // Proceedings of articles the international scientific conference. SCIENCE AND LIFE, 22 December 2017, Czech Republic, Karlovy Vary - Ukraine, Kyiv/ Skleněný Můstek, 2017. – С. 729-734. *(Автором проведено оцінювання ортопедичного лікування, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

15. Федотова О.Л. Level of organization and realization of orthopedic treatment of patients with the posttraumatic defects of the upper jaw as a factor of quality of life of this group of patients / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, П.С. Запара // Proceedings of articles the international scientific conference. SCIENCE AND LIFE, 22 December 2017, Czech Republic, Karlovy Vary - Ukraine, Kyiv/ Skleněný Můstek, 2017. – С. 745-750. *(Автором проведено збір матеріалу, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

16. Федотова О.Л. Comparative evaluation of the results of a laboratory study of the adhesion strength of A-silicone lining material in the manufacture of two-layer structures of removable prostheses / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, П.С. Запара // Питання експериментальної та клінічної стоматології : збірник наукових праць. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2018. – Вип. 13: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальна стоматологія. наука, практика, педагогіка» з нагоди 40-річного ювілею стоматологічного факультету Харківського національного медичного університету, Харків, 23 листопада 2018 р. – С. 177-178. *(Автором проведено збір матеріалу, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

17. Федотова О.Л. Investigation of the toxic influence of the improved domestic A-silicone material for soft substrates on the processes of vital activity of laboratory animals / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, М.В. Сохань // Актуальні

проблеми сучасної ортопедичної стоматології : всеукраїнська наук.-практ. конф.: матеріали конф., 10-11 травня 2019р., Вінниця / "Твори", 2019. – С. 101-102. *(Автором проведено збір матеріалу, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

18. Федотова О.Л. Аналіз властивостей А-силіконових матеріалів для виготовлення двошарових базисів знімних протезів / І.В. Янішен, О.Л. Федотова, А.В. Погоріла // Сучасні тенденції та перспективи розвитку стоматологічної освіти, науки та практики: матеріали науково-практичної конференції із міжнародною участю, Харків, 12 квітня 2019 року / відп. за випуск Ніконов А.Ю.; ХМАПО. – Харків: КСОД, 2019. – С. 94-96. *(Автором проведено збір матеріалу, аналіз результатів та статистичну обробку даних).*

Інформація про проведення експертизи з питань біоетики

Комісія з питань етики та біоетики Харківського національного медичного університету на своєму засіданні (протокол №2 від 10.06.2020 р.) розглянула матеріали щодо виконання дисертації і вважає, що роботу було проведено відповідно до вимог конвенції по захисту тварин. Пацієнти були інформовані про методи та обсяг досліджень.

Комісія з питань етики та біоетики ХНМУ вважає, що описані в дисертаційній роботі методи дослідження, використовувались з дотриманням прав людини, відповідно до чинного в Україні законодавства, відповідають міжнародним етичним вимогам і не порушують етичних норм у науці та стандартів проведення біомедичних досліджень.

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація викладена державною мовою, написана грамотно, професійно, легко сприймається. Матеріал викладено послідовно, логічно, висновки відповідають меті та завданням роботи, що свідчить про підготовку автора як кваліфікованого фахівця.

**Відповідність змісту дисертації спеціальності,
за якою вона подається до захисту**

Дисертація присвячена поліпшенню якості лікування ортопедичних пацієнтів за рахунок інноваційних розробок у галузі вітчизняного стоматологічного матеріалознавства, а також клініко-технологічного обґрунтування застосування А-силіконового конструкційного матеріалу для м'яких підкладок.

Дисертаційні дослідження за даною тематикою проводились відповідно до наукових напрямків паспорта спеціальності 221 – стоматологія: 2.5. Дослідження, пов'язані з науковим обґрунтуванням індиферентності стоматологічних матеріалів.

Рекомендація дисертації до захисту

Дисертація повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 зі змінами внесеними згідно з наказом МОН України № 59 від 31 травня 2019 року тому після внесення коректив щодо зауважень прийнято рішення рекомендувати дисертаційну роботу здобувачки кафедри ортопедичної стоматології ХНМУ Федотової Олени Леонідівни за темою: «Ортопедичне лікування пацієнтів з посттравматичними дефектами верхньої щелепи двошаровими знімними пластинковими протезами з обтуруючою частиною» до офіційного захисту на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 221 – Стоматологія.

Результати голосування: за – 3 голоси, проти – 0, утрималося – 0.

Голова фахового семінару:

д. мед. н., професорка

Рецензент: д. мед. н., професорка

Рецензент: к. мед. н., доцентка

Р. С. Назарян

Л. С. Кривенко

І. Л. Дюдіна